

Orkdal.

To tyskere er sendt til leiren på Rotvoll. Disse ble pågrepet på Fannrem og Follogrenda.

Det ventes forsterkninger til tyskerne på Bårdshaug med det første — 400 til skal huses der, så belegget blir nå 1000.

gen, skal nå bli brukt til å forkynne redens eva: lum om frelsen i Jesus Kristus for uttapte syndere til omvendelse og nytt liv i Gud. Og søndag kl. 17 er det altså åpningsfest med taler av sogneprest Rostad, Winsnes og sekretær Nadheim. Det blir opptatt kollekt til Finnmark.

møte til behandling er søknad fra styret for Opdal realskule om et reguleringsstillelegg for lærernes ved skolen. Det ble gjort følgende vedtak: For nærværende skoleår er lønsspørsmålet avgjort ved postenes utløp, hvorfor herredstyre et ikke finner å kunne foreta noen regulering for dette budsjett.

mer, også gjenvalg. Det ble vedtatt ny plan for framhaldsskolen. Det ble framholdt at det var ønskelig å få ensartede lærebøker i framhaldsskolen. Skolestyrets formann ble pålagt å skaffe vikar til småskoleposten i Innset for lærerinne fru Rudshagen, som er sykepermittert fra nyttår.

ikke velge og vram som er meg

God tilf slakt. - T ning av

Vi imøtekommer et ønske

To radiotaler i april 1940

Høyesterettsjustitiarius Paal Bergs „takk“ til Quisling og biskop Berggraus om „Nordmenns Holdning“

Til disse to talene, særlig til den første har, det stadig vært henvist siden frigjørelsen. Vi imøtekommer et uttalt ønske fra flere når vi hitsetter de to talene in extenso. Samtidig henviser vi til dagens redaksjonsartikkel.

Det var mandag 15. april 1940 kl. 16 at høyesterettsjustitiarius Paal Berg, for å få Quisling til å tre tilbake og dermed få ryddet veien for høyesteretts forslag om et administrasjonsråd, holdt følgende korte tale i radioen fra Oslo:

Bergs tale:

«Etter at regjeringen Nygaardsvold hadde forlatt Oslo, var det i landets hovedstad ikke lenger noen representant for den utøvende makt. I denne for land og folk skjebnesvangre tid har herr Quisling stilt seg til disposisjon i hensikt å bidra sitt til å unngå blodutgydelse i de okkuperte distrikter og til at ro og orden skulle opprettholdes.

Ved nå å tre tilbake har han på nytt vist sin ansvarfølelse og sitt fedrelandssinn.

Jeg takker derfor hr. Quisling for hans erklæring ved hvilken den

av Høyesterett etablerte ordning er blitt gjort mulig.»

Berggraus tale

om «Nordmenns holdning», holdt i radioen fra Oslo tirsdag 16. april 1940:

Under en reise som jeg i går gjorde oppover i landet for å se til sivilbefolkningen og bistå med oppklaring av unødige misforståelser, så det meg at enkelte ikke er klar over noen vesentlige ting. De tror at det å skyte på en soldat er fri sak for alle og enhver, ja kanskje noen mener at det er plikt. De vet ikke at det i krig er meget bestemte regler og avtaler, og at barn og eldre kan føre krig. Sivilbefolkningen må avholde seg fra enhver innblanding. Hvis noen fra sitt vindu ser en tropp marsjere forbi og så løser skudd mot dem, så har han ikke bare brutt krigens lov, men har utfordret til den verste gjengjeldelse mot uskyldige som tenkens kan. Et slikt skudd har i krigene ofte kostet hundrer uskyldige mennesker livet. Sivile som voldelig blander seg inn i krigens ved sabotasje eller på annen måte, gjør den største forbrytelse mot sine egne landsmenn. La oss vise disiplin!

Det andre jeg så min tur, var at sivil folk i redsel prøvde å gjemme

seg bort. Selvsagt skal sivile i krigsønen ikke utsette seg for fare, men søke beskyttelse. Men der hvor operasjonene er over eller der hvor alt går fredelig for seg, skal de sivile oppføre seg normalt. Er vi okkupert, så tar vi konsekyensene. Vi er og blir nordmenn, ingen får oss fra det. Men nettopp fordi vi er nordmenn, er vi mennesker med disiplin og med verdig holdning. Ingen smisking eller kryping. Heller ingen dum kjekking. «Bad losers» har vi ikke bruk for å være. Sivile menn som prøver å gjemme seg bort, vekker straks mistanke. De utsetter seg derved for å bli tatt til fange. Vær åpne og ærlige. Vær faste både i samvittigheten og i deres opptreden i de besatte deler av landet!

La meg nevne et lite eksempel fra i går. I et hus oppe i landet, hvor jeg var inne, så de at de hadde hagbøsse. Hva burde de gjøre med den? spurte de. Burde de ikke grave den ned i høyet eller i snøen, om tyskerne skulle komme innom? Jeg sa nei, dere skal la hagbøssen henge akkurat der ved døren hvor den har sin vanlige plass. Graver dere den ned og den blir funnet, er dere ferdige, dere og flere til. Apent, derimot er det all right. Det er ikke ulovlig å ha en hagbøsse. Da jeg i natt kom tilbake til Oslo, spurte jeg meg for om mitt råd var rett. Fra høyeste militære hold fikk jeg beskjed om at det var tilfelle.

Folk som har gjort noe, blir reddet og gjør seg mistenkt. Folk som er åpne, har intet å frykte, ble det sagt. Men sivile må aldri bære våpen. Etter krigsloven er de de franktirerere og blir skutt. Alle krigshandlinger er forbeholdt uniformerte og organiserte

tropper. Legg merke til begge disse ting. Riktsadvokaten opplyste om dem i avisen forleden dag ved å vise til Haagkonvensjonen. Uniformerte og organiserte soldater er det som er unntatt krigens lover beskyttelse, om de blir tatt til fange eller overgir seg. Jeg har nettopp talt med Høyesteretts justitiarius om disse forhold. Vi var enige om at det burde bli gjort oppmerksom på dette i radio, fordi vi ser det som vår plikt å redde menneskeliv.

Mine erfaringer gjør det også nødvendig å si et ord om panikkartet angst. Jeg forstår, at den kan komme. Men den er alltid bare til skade. Gjør hva dere kan for å beskytte hverandre mot det. Vettløs atferd er i krigstid uberegnelig risikabel. For meg står to ting i forgrunnen som hjelper her. En god samvittighets pakt med Gud. Og så å gjøre sin plikt hver stund på hver dag. Arbeid og hjelp hverandre. Vær heller ikke vettløst mistenksomme. Det er både dumt og skadelig, uverdige, unasjonalt, kristenlig. Dette er det nødvendige å si. Derimot er det ganske unødvendig å be dere være gode og hjelpsomme mot hverandre. Har dere ikke alt merket hvordan vi har funnet hverandre, er blitt ett. Hvordan vi så selvfølgelig er gode og samfjendte overfor hverandre. Så meget godhet var det aldri i Norge. Mange har også meget godhet og ridderlighet å fortelle om tyskerne. Til den fulle sannhet høret også dette.

Man kan vel ikke gi hverandre et håndtrykk gjennom radio. Jeg gjør det allikevel. Husk dere den 23. salme, vers 23: «Men jeg blir alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd.» Vær velignet alle sammen.

Fra landbruks Fra nær sagt det meldes nå om sel etter stråfor. Især tar det til i Akogdistriktene. Merdrifter har b med å komme i g Trøndelagsbygden høy til overs, me ter som har plass skjæ vente med i get trer i kraft over er det nok i interessent øker. bli utskilte, haff over.

Petefi er fremdeles av kjerne har endr det er derfor i ningene Enkelte er på de barna vil mer uten tti behov utp i Trøndelag og salgsoverskudd i

Levringene til statens konkur stort sett er på mer enn det som har utviklet er har sin forklare forholdvis, samt tilbake bygget i

Utviklingen på ar fortalt ut fulle r de fleste kalvingen en imide

101630